HERKENNEN & BESPREKEN VAN RACISME IN DE KLAS

▶ Leestips

nederland wordt beter.

LEESTIPS

INFORMATIEVE BOEKEN

- **Bedtijdverhalen voor rebelse meisjes - 100 verhalen over Black Girl Magic**
  ISBN: 9789083145532

- **De 9 stappen van Baby Antiracist**
  ISBN: 9789463832915
  Kartonboek, gericht op de jongsten, maar goed te gebruiken in een kleuterklas

- **De reis van Syntax Bosselman**
  ISBN: 9789000389568

- **Racisme - de kids gids**
  ISBN: 9789464394016

- **Racisme, stop de pijn**
  ISBN: 9789462673618

- **Racisme. Achter het flapje - Vragen en antwoorden**
  ISBN: 9781803709529
  Voor kinderen vanaf een jaar of 7/8, met flapjes. Kent momenteel een langere levertijd

- **Rosa Parks**
  ISBN: 9789051167832

- **Slavernij**
  ISBN: 9789463418539

FICTIEVE BOEKEN MET RACISME-KOLONIALISME ALS HOOFDTHEMA

- **Aaf graaft door**
  ISBN: 9789044848632

- **De duik**
  ISBN: 9789047705840

- **De strijd van Dasar**
  ISBN: 9789053003442

- **Doni en de kracht van de blauwe veer**
  ISBN: 9789045124674

- **Een vrolijke optocht op Keti Koti**
  ISBN: 9789000388738

- **Manhatan**
  ISBN: 9789045113388

- **Op de rug van Bigi Kayman**
  ISBN: 9789045126685

- **Operatie Turtuga**
  ISBN: 9789000396801

- **Sara's mysteries**
  ISBN: 9789493374003
  Een hoofdstuk gaat over een jongetje die onderzoekt of zijn voorouders tot slaaf gemaakt waren.

- **Schoenen voor een slaaf**
  ISBN: 9789053003770

- **Slavenhaler**
  ISBN: 9789045115016

- **Suikerland**
  ISBN: 9789045126999

- **Virginia**
  ISBN: 9789045128528

- **Winti**
  ISBN: 9789460229589

INCLUSIEVE BOEKEN (BOEKEN MET EEN KIND VAN KLEUR IN DE HOOFDROL)

- **1001 paarse djellaba's**
  ISBN: 9789025773199

- **151 boeken**
  ISBN: 9789045129594

- **Als ik een eenhoorn had**
  ISBN: 9789083442884

- **Amari en de Nachtwachters**
  ISBN: 9789402707397

- **Amari en de waanzinnige wonderen**
  ISBN: 9789402716399

- **Amari en het spel der Magiërs**
  ISBN: 9789402709926

- **Anansi de spin en de gulzige tijger**
  ISBN: 9789025772406

- **Aron en de aardappel**
  ISBN: 9789025775711

- **Avonturen op Drakenstein**
  ISBN: 9789048322251

- **Bahar Bizar**
  ISBN: 9789045126654

- **Bon dia goeiemorgen**
  ISBN: 9789047628705

► Confetti vriendschap
ISBN: 9789025885205

► **Dahlia's tovergrootoma**
ISBN: 978908326036

► **De avonturen van Dokter Dolittle**
ISBN: 9789021488882

► **De boebalas**
ISBN: 9789464530490

► **De cupcake catastrofe**
ISBN: 9789083211756

► **De enorm eigenwijze eenhoorn**
ISBN: 9789048317820

► **De vloek van de schelpen**
ISBN: 9789025885243

► **De vloek van negen**
ISBN: 9789025887131

► **De waarschijnlijkheid van alles**
ISBN: 9789025778224

► **De zoete smaak van kersenrood**
ISBN: 9789462917033

► **Een mooie dag om in een boom te klimmen**
ISBN: 9789021680644

► **Elin**
ISBN: 9789021498386

► **Er was ook eens…**
ISBN: 9789021479194

► **Feest voor Ilyas**
ISBN: 9789492784018

► **Ghost**
ISBN: 9789464530087

► **Heb jij misschien olifant gezien?**
ISBN: 9789025766825

► **Het bijzondere buurtfeest**
ISBN: 9789464395006
Heel divers prentenboek over een lieve buurvrouw die gaat verhuizen en het feest dat haar buurtkindjes voor haar organiseren

► **Het hart van het meisje**
ISBN: 9789462915497

► **Het sleutelbos**
ISBN: 9789083323831

► **Idje wil niet naar de kapper**
ISBN: 9789082834383

► **Ik ben bruin**
ISBN: 9789083063621

► **Ik ben nu echt wel groot**
ISBN: 9789492986658

► **Ik en mijn haar**
ISBN: 9781835403259

► **Ik heet Nefertiti**
ISBN: 9789000391530

► **Juf, wat voor haar heb je?**
ISBN: 9789025882198

► **Kinderen van het drijfzand**
ISBN: 9789025883171

► **Lennox**
ISBN: 9789463361309

► **Let goed op**
ISBN: 9789493189300

► **Lichamen zijn leuk**
ISBN: 9789492986726

► **Liever toch mezelf**
ISBN: 9789026627958

► **Lobi**
ISBN: 9789493168497

► **Maantje**
ISBN: 9789089674166

► **Mahmood**
ISBN: 9789462916999

► **Manie Schaafijs**
ISBN: 9789463361804

► **Maysa en Musa**
ISBN: 9789021483566

► **Mijn haar!**
ISBN: 9789463830348

► **Mijn spook en ik**
ISBN: 9789045128849

► **Ming Ming en de Chinese dierenriem**
ISBN: 9789090364803

► **Mondi**
ISBN: 9789021470740

► **Naar de overkant**
ISBN: 9789025877286

► **Nic Blake en de verdwenen Msaidizi**
ISBN: 9789048867547

► **Niet te stoppen**
ISBN: 9789041714053

► **Ogen die schitteren in de hoekjes**
ISBN: 9789083145587

- **Ooit, ergens**
  ISBN: 9789000391080

- **Patina**
  ISBN: 9789464530650

- **Planeet Omar**
  ISBN: 9789021419619

- **Prinses Arabella en omi**
  ISBN: 9789462911420

- **Prinses Arabella gaat naar de kapper**
  ISBN: 9789462915213

- **Prinses Arabella gaat naar school**
  ISBN: 9789058384928

- **Prinses Arabella is jarig**
  ISBN: 9789058383709

- **Queen Nikkolah viert feest**
  ISBN: 9789462918139

- Regenboogdromen
  ISBN: 9789020682540

- **Rocca**
  ISBN: 9789082834314

- **Saïd en Anna**
  ISBN: 9789021048932

- **Sala en Monk**
  ISBN: 9789045122953

- **Slimme verhalen van Anansi de Spin**
  ISBN: 9789025780289

- **The hate u give**
  ISBN: 9789041713629

- **Tori**
  ISBN: 9789492478702

- **Trobi**
  ISBN: 9789493248151

- **Trots op haar**
  ISBN: 9789000376339

- **Vandaag komen we niet meer thuis**
  ISBN: 9789021038605

- **Volksverhalen van de spin Anansi**
  ISBN: 9789086962082

- **Waar is mijn noedelsoep?!**
  ISBN: 9789082834390

- **Wonderpaard**
  ISBN: 9789045129082

EXTRA TIPS LITERATUUR/ ONDERZOEK

ONDERZOEKEN

- Advies Dialooggroep Slavernijverleden ‘Ketenen van het Verleden’, 2021, **https://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ministerie-van-binnenlandse-zaken-en-koninkrijksrelaties/documenten/rapporten/2021/07/01/adviescollege-dialoogroep-slavernijverleden-presenteert-eindrapport-ketenen-van-het-verleden**

- Andriessen et al. (2020). Ervaren discriminatie in Nederland II. Sociaal Cultureel Planbureau. **https://www.scp.nl/publicatiespublicaties/2020/04/02/ervaren-discriminatie-in-nederland-ii**

- Felten, H. (2019). De invloed van educatie over slavernij-en koloniaal verleden uit meerdere perspectieven. Kennisplatform Integratie & Samenleving.

- Hartendorp, J., Immler, N., & Alma, H. (2023). Multi-perspectivity and the risk of perpetration minimisation in Dutch Holocaust and slavery education. Journal of Curriculum Studies, 55 (6), 700–719. **https://doi.org/10.1080/00220272.2023.2261998**

- Patist, J., & Wansink, B. G. J. (2017). Lesgeven over gevoelige onderwerpen: Het aangaan van een moeilijk gesprek in de klas. Kleio, 4, 44-47. **https://www.researchgate.net/publication/319392458_Les_geven_over_gevoelige_onderwerpen_het_aangaan_van_het_moeilijke_gesprek_in_de_klas**

- Vallen, N. P. A., Bulten, L. J., & Veen, A. V. (2024). Tussen kolonialisme en kolonialiteit: denken over een perspectiefwissel in het geschiedenisonderwijs.

- Wansink, B., Patist, J., Zuiker, I., Savenije, G., & Janssenswillen, P. (2019). Confronting conflicts. History teachers’ reactions on spontaneous controversial remarks. Teaching History, 175, 68–75. **https://dare.uva.nl/search?identifier=746d4e5f-decd-40f2-9523-c169927af55f**

- Mitchell Esajas, Isabelle Britto, en Alixine Gabriela, ‘WItboek: Actieonderzoek naar anti-zwart Racisme in Amsterdam’ (Amsterdam: The Black Archives, 2021).

- Nancy Jouwe, Maayke Botman, en Gloria Wekker, red., Caleidoscopische visies: de zwarte, migranten- en vluchtelingen-vrouwenbeweging in Nederland (Koninklijk Instituut voor de Tropen, 2001).

- “De Slavernij in Oost en West: Het Amsterdam Onderzoek (Amsterdam: Uitgeverij Het Spectrum, 2020), **https://www.spectrumnonfictie.nl/producten/de-slavernij-oost-en-west-9789000372867**“

- Ghorashi, ‘Waarom is racisme taboe inNederland?’, in Diversiteit en Discriminatie: Onderzoek
- “Melissa F. Weiner, ‘The Ideologically Colonized Metropole: Dutch Racism and Racist Denial’, Sociology Compass 8, nr. 6 (2014): 731–44, https://doi.org/10.1111/soc4.12163“
- “KIS-publicatie “Institutioneel racisme: bewijs en aanpak”’, Movisie, 23 april 2021, https://www.movisie.nl/publicatie/kis-publicatie-institutioneel-racisme-bewijs-aanpak“
- “Geen ruimte voor discriminatie | Movisie’, 21 maart 2022, https://www.movisie.nl/publicatie/geen-ruimte-discriminatie“

ARTIKELEN

- “Femke Halsema, ‘Toespraak slavernijherdenking 2021’ (Gemeente Amsterdam), geraadpleegd 20 februari 2024, https://www.amsterdam.nl/bestuur-organisatie/college/burgemeester/ speeches/toespraak-slavernijherdenking-2021/”
- Slavernijverleden DNB’, De Nederlandsche Bank biedt excuses aan voor haar rol in het trans-Atlantische slavernij, geraadpleegd op 30 maart 2024, https://www.dnb.nl/over-ons/slavernijverleden-dnb/
- “‘Wat betekent het om zwart te zijn in Nederland? - Joop - BNNVARA’, Joop, geraadpleegd 28 maart 2024, https://www.bnnvara.nl/joop/artikelen/betekent-om-zwart-nederland“
- Novum. (2007). Rechter: Rutte zette aan tot rassendiscriminatie. Trouw. https://www.trouw.nl/politiek/rechter-rutte-zette-aan-tot-rassendiscriminatie~bc40d2da/
- Controle Alt Delete. (2022). 70 procent gedupeerden heeft migratieachtergrond. Controle Alt Delete. https://controlealtdelete.nl/articles/70-procent-gedupeerden-heeft-een-migratieachtergrond#gsc.tab=0
- Autoriteit Persoonsgegevens. (2020). Werkwijze Belastingdienst in strijd met de wet en discriminerend. Autoriteit Persoonsgegevens. https://autoriteitpersoonsgegevens.nl/actueel/werkwijze-belastingdienst-instrijd-met-de-wet-en-discriminerend
- Algemeen Dagblad. (2013). Racistische e-mail belandt bij sollicitant: “Is niks (neger).” Algemeen Dagblad. https://www.ad.nl/tech/racistische-e-mail-belandt-bij-sollicitant-is-niks-neger~a75bf399/
- Defares, G. (2022). Racisme in software: Hoogleraar Ghebreab waarschuwt er al jaren voor. OneWorld. https://www.oneworld.nl/mensenrechten
- Algemeen Dagblad. (2019). Mendes Moreira: ‘K-zwarte, k-neger, dat doet me erg veel pijn.’ https://www.ad.nl/nederlands-voetbal/mendes-moreira-k-zwarte-k-neger-dat-doet-me-erg-veelpijn~ab44432e/
- The Mirror. (2016). Ajax fans lynched an effigy of a Feyenoord player on Sunday. The Mirror. https://www.mirror.co.uk/sport/football/news/ajax-fans-lynch-effigy-feyenoord-7331127
- “‘Vriendjespolitiek maakte plantage-eigenaren na afschaffing slavernij nog rijker’, KRO-NCRV, 30 juni 2021, https://pointer.kro-ncrv.nl/vriendjespolitiek-afschaffing-slavernij“
- “Anneke Polak, ‘De Insingers, grootverdieners tijdens de slavernij, nemen eigen rol onder de loep’, 11 maart 2024, https://nos.nl/artikel/2512378-de-insingers-grootverdieners-tijdens-de-slavernij-nemen-eigen-rol-onder-de-loep“
- “Elsje Jorritsma en Kees Versteegh, ‘Hoe wijdverbreid is institutioneel racisme in Nederland en wat valt ertegen te doen?’, NRC, 27 september 2020, https://www.nrc.nl/nieuws/2020/09/27/het-racisme-van-een-gaaf-land-a4013767“
- “Vera Mulder en Riffy Bol, ‘Institutioneel racisme in Nederland: wat het is, waar het zit, en wat jij eraan kunt doen’, De Correspondent, 10 juni 2020, https://decorrespondent.nl/11317/institutioneel-racisme-in-nederland-wat-het-is-waar-het-zit-en-wat-jij-eraan-kunt-doen/a332f889-187a-0cf2-1b98-b4fd3db63078“
- “Koninklijke Marechaussee mag bij controles op verblijfstatus geen gebruik maken van ras als selectiekenmerk’, Rechtspraak.nl, 14 februari 2023, https://www.rechtspraak.nl/Organisatie-en-contact/Organisatie/Gerechtshoven/Gerechtshof-Den-Haag/Nieuws/Paginas/Koninklijke-Marechaussee-mag-bij-controles-op-verblijfstatus-geen-gebruik-maken-van-ras-als-selectiekenmerk.aspx“
- ‘70 procent gedupeerden heeft migratieachtergrond’, geraadpleegd 8 maart 2024, https://controlealtdelete.nl/articles/70-procent-gedupeerden-heeft-een-migratieachtergrond#gsc.tab=0
- “Giselle Defares, ‘Racisme in software: hoogleraar Ghebreab waarschuwt er al jaren voor’, OneWorld (blog), 15 juli 2022, https://www.oneworld.nl/mensenrechten/racisme-in-software-hoogleraar-ghebreab-waarschuwt-er-al-jaren-voor/“
- “Ariela Slakhorst, ‘De Strijd van Een Student Tegen Discriminerende Antispieksoftware van de VU En de Tol Die Het Eist’, Lilith, 11 april 2023, https://www.lilithmag.nl/blog/robin-pocornie-vu-antispieksoftware“

- “Carmen Felix en Hasna El Maroudi, ‘De Toeslagenaffaire, Institutionele Discriminatie En Waarom Carmen Felix en Hasna El Maroudi, ‘De Toeslagenaffaire, Institutionele Discriminatie En Waarom Het Kabinet Nu Zou Moeten Vallen’, Lilith, 13 januari 2021, https://www.lilithmag.nl/blog/2021/1/13/de-toeslagenaffaire-institutionele-discriminatie-en-waarom-het-kabinet-zou-moeten-vallen“
- Jan Kleinnijenhuis, ‘Belastingdienst erkent: toch sprake van etnisch profileren’, Trouw, 10 mei 2020, https://www.trouw.nl/economie/belastingdienst-erkent-toch-sprake-van-etnisch-profileren~b91d1a45/
- Ruben Koops, ‘Meldpunt Discriminatie: antizwart racisme is alledaags, overal én onderbelicht’, Het Parool, 27 juli 2020, https://www.parool.nl/amsterdam/meldpunt-discriminatie-antizwart-racisme-is-alledaags-overal-en-onderbelicht~bde897ef/?utm_source=link&utm_medium=social&utm_campaign=shared_earned
- “Ministerie van Algemene Zaken, ‘Excuses regering voor slavernijverleden Nederland - Nieuwsbericht - Rijksoverheid.nl’, nieuwsbericht (Ministerie van Algemene Zaken, 19 december 2022), https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2022/12/19/excuses-regering-voor-slavernijverleden-nederland“
- Lodewijk Dros en Somajeh Ghaeminia, ‘Glenn Helberg: “Aanvaarden van de slavernijexcuses, ik ben er nog niet aan toe”’, Trouw, 20 augustus 2023, https://www.trouw.nl/verdieping/glenn-helberg-aanvaarden-van-de-slavernijexcuses-ik-ben-er-nog-niet-aan-toe~be07ef48/
- Caspar van de Poel, ‘“De erkenning van kolonialisme en het slavernijverleden is niet doorgedrongen”’, Vrij Nederland (blog), 21 maart 2024, https://www.vn.nl/erkenning-kolonialisme-en-het-slavernijverleden/
- Het is heel moeilijk om als wit mens echt te begrijpen wat het betekent om zwart te zijn”’, De Groene Amsterdammer, 30 november 2020, https://www.groene.nl/artikel/psychiater-glenn-helberg-over-het-zwarte-lichaam
- Zeelenberg, S., & Lozano Parra, S. (2025). Als de spanning stijgt: gevoelige onderwerpen in de klas. Geografie, 2025(4). https://geografie.nl/artikel/gevoelige-onderwerpen-in-de-klas-als-de-spanning-stijgt

BOEKEN

- Jan Nederveen Pieterse, White on Black: Images of Africa and Blacks in Western Popular Culture (Yale University Press, 1992).
- Frantz Fanon, Black Skin, White Masks (Grove Press, 2008).
- Anton de Kom, Wij slaven van Suriname (Atlas Contact, Uitgeverij, 2020).
- “Rose Mary Allen e.a., red., Staat en slavernij: het Nederlandse koloniale slavernijverleden en zijn doorwerkingen (Amsterdam: Athenaeum-Polak & van Gennep, 2023), 99. “
- “Philomena Essed en Isabel Hoving, Dutch Racism (BRILL, 2014), https://doi.org/10.1163/9789401210096“
- “H. Schols, Keeping Things Gezellig: Negotiating Dutchness and Racism in the Struggle over ‘Black Pete’, 2019, https://dare.uva.nl/search?identifier=950fde09-d1ea-4b11-a50d-ddfba563a844“
- Philomena Essed, Alledaags racisme (Sara, 1984); H.
- “Gloria Wekker, Witte onschuld: paradoxen van kolonialisme en ras, vertaald door Menno, Grootveld (Amsterdam University Press, 2017),“
- “Philomena Essed en Isabel Hoving, Dutch Racism (BRILL, 2014), https://doi.org/10.1163/9789401210096 “

PODCASTS

- “Lex Bohlmeijer, ‘Podcast: Nederland lijdt aan een verziekt zelfbeeld, zegt Gloria Wekker’, De Correspondent, 30 december 2017, https://decorrespondent.nl/7783/podcast-nederland-lijdt-aan-een-verziekt-zelfbeeld-zegt-gloria-wekker/d12fdd33-fe95-08e5-3705-8ff54d17de5f“
- “Panashe Chigumadzi, ‘Nixolisa Ngani? – With What Are You Apologising For?’, Dipsaus Podcast, 21 maart 2023, https://www.dipsaus.org/exclusives-posts/2023/1/25/v17l4tqd9950lvsn2hvpazy9r3le4m-fha6j-jl5mm-3hk6d“
- Zwart Manifest over anti-zwart racisme in de zorg, politiek en andere domeinen: https://open.spotify.com/show/53yCcfqeweeCGX0lj8rE95